

Colleges en raden van de Drentse gemeenten

08 OKTOBER 2018

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE

1054

Datum: 26 juli 2018
Ons kenmerk: U180141/KE/GM
Behandeld door: G. Meijer
Onderwerp: Veilig Thuis Drenthe

Geachte colleges en raden van de Drentse gemeenten,

Inleiding

Zoals toegezegd in de aanbiedingsbrief van de ontwerpbegroting 2019 informeren wij u graag - naast de inhoud die al opgenomen is in de begroting 2019- over Veilig Thuis Drenthe. Wij geven tevens antwoord op de vragen die door enkele gemeenteraden zijn gesteld in hun zienswijze op de begroting. Allereerst geven wij informatie over waar Veilig Thuis Drenthe voor staat en de nieuwe inhoudelijke ontwikkelingen om vervolgens de gestelde vragen uit uw zienswijzen te beantwoorden.

Veilig Thuis Drenthe in ontwikkeling

Veilig Thuis is het expertisecentrum voor alle vormen van verwaarlozing, mishandeling en geweld in huiselijke kring. Veilig Thuis beschikt ook over expertise op het gebied van ouderenmishandeling, financiële uitbuiting, eer gerelateerd geweld, genitale verminking, huwelijksdwang en seksueel misbruik. Zij levert een belangrijke bijdrage om geweld in gezinssituaties te stoppen en om het thuis weer blijvend veilig te maken. Veilig Thuis heeft hierin een aantal specifieke wettelijke taken. Kort weergegeven zijn dit het geven van advies, het zijn van meldpunt, het beoordelen c.q. onderzoeken en/of tot welke stappen de melding aanleiding geeft en het monitoren of de veiligheidsafspraken nagekomen worden.

Vanaf 1 januari 2015 is het advies- en meldpunten kindermishandeling (AMK) en het steunpunt huiselijk geweld (SHG) samengevoegd tot één integrale uitvoeringsorganisatie Veilig Thuis en in Drenthe is Veilig Thuis als productgroep ondergebracht bij GGD Drenthe.

Naast deze samenvoeging was er sprake van een gewijzigd (wettelijk) takenpakket en bleek in 2015 al snel dat er meer meldingen binnen kwamen door toedoen van een veranderde werkwijze o.a. bij de Politie. Er lag daarmee een stevige veranderopgave om alle nieuwe ontwikkelingen goed en adequaat op te pakken en daarnaast ook het primaire werk uit te blijven voeren. De veranderingen hadden impact op de professionals, de taken, de productieaantallen, de samenwerking met ketenpartners en de dienstverlening. Ook bleek het bij de start van Veilig Thuis Drenthe beschikbaar gestelde budget ontoereikend.

Nadat de afgelopen jaren Veilig Thuis Drenthe de basis op orde heeft gebracht wordt nu ingezet op een noodzakelijke kwaliteitsverbetering. Deze kwaliteitsverbetering wordt ondersteund vanuit een landelijk meerjarig uitvoeringsprogramma *“Duurzaam doorbreken van onveiligheid met eenduidige kwaliteit”*, waarin de ambitie is om met de ketenpartners een aantoonbare doorbraak te bewerkstelligen in het doorbreken van patronen van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het meerjarig uitvoeringsplan maakt integraal onderdeel uit van het actieprogramma ‘Geweld hoort nergens thuis’. Dit programma is in het voorjaar gelanceerd door het ministerie van VWS, waarin dezelfde ambitie wordt bevestigd nl: gemeenten gaan samen met het Rijk de strijd aan tegen huiselijk geweld en kindermishandeling. In dit actieprogramma staan veel maatregelen om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en duurzaam op te lossen. Ook hebben de Drentse gemeenten het initiatief genomen om hun regiovisie kindermishandeling en huiselijk geweld te herijken.

Zoals aangekondigd in de begroting 2019 is er een aantal belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen dat rechtstreeks of indirect effect heeft op het werk van Veilig Thuis namelijk:

- **De aanscherping van de meldcode voor een aantal beroepsgroepen**

De beroepsgroepen zijn vanaf 1 januari 2019 verplicht om het moment van melden bij Veilig Thuis expliciet in hun afwegingskader op te nemen. Het afwegingskader wordt gebruikt om, bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling, te beslissen of melding noodzakelijk is of dat de beroepskracht zelf hulp kan bieden of organiseren. Er is een verwachting dat de verscherpte meldcode tot meer meldingen bij Veilig Thuis gaat leiden.

- **De radarfunctie en monitoring**

Voorwaarde voor het maken van een goede inschatting van de veiligheid door Veilig Thuis is een goede informatiepositie. Voorkomen moet worden dat signalen van huiselijk geweld of mishandeling blijven hangen bij één partij en niet gecombineerd kunnen worden met vermoedens en zorgen die andere partijen hebben. Het combineren van informatie uit signalen en meldingen geeft Veilig Thuis een zogenaamde radarfunctie op veiligheid. Meldingen kunnen verrijkt worden met informatie uit eerdere meldingen bij alle 26 Veilig Thuis-organisaties. Naarmate er meer professionals melden, beschikt Veilig Thuis over meer informatie die (bovenregionaal) gecombineerd kan worden. Een ander onderdeel van de radarfunctie is dat Veilig Thuis de veiligheid over een langere periode en intensiever monitort door te evalueren of de geformuleerde veiligheidsvoorwaarden werkelijk leiden tot veiligheid. Hierdoor wordt niet alleen aan directe maar zeker ook aan duurzame veiligheid gewerkt.

Einddoel is dat situaties waarin sprake is van acute of structurele onveiligheid bij Veilig Thuis in beeld komen en blijven, waardoor Veilig Thuis deze wanneer nodig, kan combineren met nieuwe signalen van (vermoedens) van onveiligheid zodat passende maatregelen genomen kunnen worden om de veiligheid te herstellen en hulp te organiseren.

- **Vernieuwd triage instrument**

Triage is een werkwijze voor het bepalen van de urgentie en expertise die nodig is om het geweld te stoppen bij meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is een triage-instrument ontwikkeld voor Veilig Thuis dat het eenduidig beoordelen van veiligheidssituaties bevordert. Het triage-instrument is er voor om te beoordelen welke spoed er is en welke expertise nodig is, om in te grijpen voor het direct en op termijn veiligstellen van de fysieke en emotionele veiligheid van gezinsleden. Het vernieuwde triage-instrument is ontwikkeld met andere partners zoals OM en politie. Voordeel is dat alle Veilig Thuis organisaties met eenzelfde instrument werken waardoor er meer helderheid en eenduidigheid in de veiligheidsinschatting van meldingen die binnenkomen bij alle Veilig Thuis-organisaties, ontstaat.

- **De MDA ++ aanpak en de samenwerking in de zorg en strafketen**

Deze aanpak voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten in de aanpak van kindermishandeling, huiselijk en seksueel geweld, om acuut en ernstig en/of structureel geweld te stoppen. In 2018 loopt een pilotfase en de ervaringen worden gebruikt om tot een voorstel voor de MDA ++ aanpak ten behoeve van alle Drentse gemeenten te komen. Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuw landelijk samenwerkingsprotocol van OM, Politie en Veilig Thuis als zijnde handreiking voor een verbeterde samenwerking en afstemming tussen partijen.

Bij het opstellen van de begroting 2019 was nog onvoldoende duidelijk welke effect bovenstaande inhoudelijke ontwikkelingen op de werkwijze en op de productieaantallen heeft en daarmee de benodigde inzet van personeel. Daarom heeft het algemeen bestuur er voor gekozen een begroting op te stellen onderbouwd door gerealiseerde productieaantallen en de daarbij behorende inzet op basis van de huidige werkwijzen. Inmiddels krijgen we meer zicht op de effecten van de nieuwe inhoudelijke ontwikkelingen en in de onderstaande beantwoording van de vragen uit de zienswijzen nemen wij u hierin mee.

Beantwoording vragen uit de zienswijzen

1. Uitleg ten aanzien inzet incidentele en structurele middelen

Veilig Thuis Drenthe is in 2015 begonnen met een budget van € 2.572.000, door een samenvoeging van de begrotingen van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) van het toenmalige bureau Jeugdzorg (BJZ) ad. € 1.892.000 en de begroting Steunpunt Huiselijk Geweld (GGD Drenthe) ad. € 680.000. Echter door verandering van taken en een toename van meldingen bleek het budget ontoereikend. Het jaar 2015 werd afgesloten met een tekort. Het algemeen bestuur heeft bij het vaststellen van de GGD Drenthe jaarrekening 2015 besloten het grootste deel, namelijk € 364.000 van het jaarresultaat te bestemmen voor VTD.

Voor 2016 was aanvullend budget nodig om alle taken uit te kunnen voeren en om de toename van meldingen op te vangen. Het budget bedroeg in totaal € 3.473.000, bestaande uit het aanvangsbudget van € 2.572.000 en een aanvullende financiering ad. € 901.000 zijnde:

- Een extra bijdrage ad. € 55.500 van de centrumgemeente voor de inzet op een verbeterplan;
- Een bijdrage uit het jeugdhulp regiobudget ad. € 757.000;
- Een subsidie van de Provincie Drenthe ad. € 88.400

Het budget voor 2017 bedroeg € 4.137.000. Op verzoek van het Algemeen bestuur is het aanvangsbudget van € 2.572.000 verhoogd met € 1.121.000 en de uit het jaarresultaat 2015 gevormde bestemmingsreserve ad. € 364.000, is ingezet voor de lopende exploitatie van Veilig Thuis Drenthe. Ook is er een bedrag van € 80.000 onttrokken aan de risicoreserve.

Voor 2018 is conform afspraak met de gemeenten, onderbouwd door gerealiseerde productiecijfers een structurele begroting opgesteld. Het budget voor 2018 bedraagt € 4.220.000. De primitieve begroting is door het Algemeen bestuur op 20 maart 2017 vastgesteld op € 4.120.000. Dit budget is inmiddels verhoogd met € 100.000, vanwege een begrotingsbijstelling in 2018 voor gestegen lonen en prijzen.

In de begroting van 2019 is een structureel bedrag van € 4.399.000 opgenomen voor Veilig Thuis. Dit is exclusief de compensatie voor gestegen lonen en prijzen omdat het een additioneel product is en de tariefstelling 2019 nog door het Algemeen bestuur moet worden vastgesteld. Hierin zijn de nieuwe inhoudelijke ontwikkelingen niet meegenomen.

2. Uitleg ten aanzien van vorming reserve

Vanaf de start hebben de gemeenten aangegeven Veilig Thuis additioneel te willen financieren en dat betekent dat de inzet gekoppeld wordt aan het additionele tarief, waarop normaliter een opslag rust van 10 procent. Met deze opslag wordt de risicoreserve van de GGD gevoed, die kan worden aangewend als additionele taken niet meer worden afgenomen en hierdoor frictiekosten ontstaan. Echter de gemeenten hebben ten aanzien van het product Veilig Thuis gekozen om de risico-opslag niet te financieren en eventuele frictiekosten voor eigen rekening te nemen. Hierdoor kan in feite geen aanspraak gemaakt worden op de algemene reserve voor de basistaken en ook niet op de risicoreserve voor de additionele taken. Een bijzondere situatie mede omdat Veilig Thuis één van de meest risicovolle activiteiten is van GGD Drenthe en voor deze risico's dus geen weerstandsvermogen wordt aangehouden in de vorm van reserves.

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2017, is een reserve van € 289.000 in gesteld voor het product Veilig Thuis, om een eerste opvang mogelijk te maken van de (implementatie) kosten voor de nieuwe inhoudelijke ontwikkelingen.

Ambtelijk was voorgesteld om dit bedrag toe te voegen aan de egalisatiereserve. Tijdens de bestuurlijke behandeling van de jaarrekening is besloten om een aparte bestemmingsreserve in te stellen, waardoor gemeenten en bestuur beter in staat zijn te volgen waarvoor en wanneer het geld wordt ingezet.

3. Keuzemogelijkheden in zowel mogelijkheden als kwaliteitsniveau

Het werk van Veilig Thuis bestaat uit wettelijke taken en daarnaast taken uit het landelijk vastgestelde handelingsprotocol. Voor Veilig Thuis Drenthe is dit kader vooralsnog leidend om haar werkzaamheden uit te voeren. De werkzaamheden van Veilig Thuis zijn sterk geprotocolleerd door o.a. wettelijke normtijden en inzet en daarmee liggen de kwaliteitseisen behoorlijk vast. De GGD zet altijd in op een zo efficiënt en effectief mogelijke inzet. Gemeenten kunnen als eindverantwoordelijke voor de uitvoering van Veilig Thuis bepalen om bepaalde taken niet over te dragen aan GGD Drenthe of af te wijken van het handelingsprotocol. Waarbij dan wel duidelijk moet zijn welke risico's hieraan verbonden zijn. Het gaat dan in eerste instantie om de risico's voor kinderen en volwassenen die thuis in een onveilige situatie leven maar zoals bekend zal de Inspectie hier ook een oordeel over vormen.

De Drentse gemeenten zijn de regiovisie Kindermishandeling en Huiselijk geweld aan het herijken en het is belangrijk om op basis van deze visie te kijken naar het takenpakket van Veilig Thuis en welke eisen hieraan gesteld worden. Als voorbeeld is de taak Voorlichting en Training al in eerdere besprekingen met de gemeenten aan de orde geweest. Veilig Thuis Drenthe gaat graag in gesprek met gemeenten of de nieuwe inhoudelijke ontwikkelingen en de taken voortkomende uit de wet en het nieuwe handelingsprotocol, keuzes toelaat op inzet en kwaliteit.

4. Melden inzet middelen uit reserve aan Algemeen bestuur

Het dagelijks bestuur zal melding doen aan het Algemeen bestuur wanneer het plan is uit de recent incidenteel gevormde reserve (zie hierboven) voor de nieuwe ontwikkelingen bij Veilig Thuis middelen te onttrekken.

5. Informeren over de gevolgen van de inhoudelijke ontwikkelingen op het benodigde budget

Zoals in de begroting 2019 aangegeven konden we bij het opstellen van de begroting ten aanzien van de nieuwe ontwikkelingen slechts globale inschattingen maken en daarom zijn de nieuwe ontwikkelingen nog niet doorberekend in de begroting 2019. Overigens is dit een gebruikelijke en met gemeenten afgesproken werkwijze. De GGD dient alleen begrotingen in die onderbouwd worden door gerealiseerde productieaantallen.

Inmiddels komt er deels meer zicht op de benodigde extra inzet en middelen. Vanuit het Rijk worden extra middelen beschikbaar gesteld die gelabeld zijn aan de meldcode en de radarfunctie. Er is afstemming met de centrumgemeente om deze middelen in te kunnen gaan zetten. Het gaat hierbij om de extra kosten voor de inzet op nieuwe werkwijzen en op basis van de productieaantallen opgenomen in de begroting 2019. Een eventuele stijging van de productieaantallen en eventuele extra uitgaven ICT zijn hierin nog niet meegenomen. De verwachting is dat de (financiële) effecten van de ontwikkelingen zich gefaseerd laten zien vanaf 2019 incidenteel en naar 2020 structureel. Om die reden heeft het Algemeen bestuur, bij de vaststelling van de jaarrekening 2017, besloten om een hierboven al aangegeven reserve van € 289.000 in te stellen voor het product Veilig Thuis, om zodoende een eerste opvang mogelijk te maken van de (implementatie) kosten. Daarmee wordt ruimte geschapen om samen met gemeenten te bekijken in hoeverre er structurele middelen nodig zijn en wanneer deze aangevraagd worden. Inzet is om dit waar mogelijk in de reguliere begrotingscyclus te doen.

Nog in 2018 zal het algemeen bestuur zich buigen over alle geschetste ontwikkelingen en de consequenties hiervan en u vervolgens informeren.

6. Helderheid in relatie tot formatie, meldingen en budget

De begroting 2019 is gebaseerd op de volgende productiegetallen

	begroot 2019	begroot 2018	begroot 2017	realisatie 2017
Advies en consult/ondersteuning (extern)	2.300	2.600	2.600	2.344
Melding (intake en triage), zowel KM als HK	2.150	1.750	1.750	2.017
Regulier onderzoek inclusief onderzoek HG MK	490	450	450	511
Waarvan activerende onderzoeken	190	200	-	184
Huisverboden	65	72	65	62

Tabel Veilig Thuis Drenthe

MK = met kinderen / ZK = zonder kinderen / HG = huiselijk geweld

Voor de uitvoering van alle Veilig Thuis taken worden de volgende fte's ingezet:

Primair proces : 36,19 fte
 Beleid en ondersteuning : 2,67 fte
 Leiding en coördinatie : 2,56 fte
 Voorlichting en Training : 2,85 fte

Totaal : 44,27 fte

7.Ontwikkelingen geven het belang aan van de inzet op preventie in samenwerking met gemeenten(n)

Wij zijn het vanzelfsprekend eens met dit geschetste belang. Inzet op voorkomen en vroeg signalering is en blijft belangrijk. Echter het is en blijft ook belangrijk om ons te realiseren dat we nog maar een klein deel van mishandeling in gezinnen in beeld hebben en daarom Veilig Thuis gepositioneerd is, zodat wanneer er sprake is van mishandeling er snel en laagdrempelig gemeld kan worden en de onveiligheid direct stopt. Naast dat er direct en adequaat gehandeld wordt zetten we ook in op het structureel voorkomen van de onveiligheid, krijgen gemeenten tevens een beter beeld over de vormen van mishandeling en waar vervolgens preventief op ingezet zou moeten en kunnen worden. Om daarmee effectief in te kunnen zetten op bescherming, bevordering en bewaking.

Ik verwacht u in deze brief de voor nu benodigde informatie over Veilig Thuis Drenthe aan te leveren. Zoals aangegeven komen wij in 2018 met aanvullende informatie en zullen deze waar mogelijk concretiseren. In oktober worden de wethouders Jeugd, WMO en volksgezondheid uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. Daarnaast hebben enkele gemeenteraden initiatief genomen om de GGD uit te nodigen om specifiek over Veilig Thuis geïnformeerd te worden. De GGD staat hier vanzelfsprekend voor open en ook om aanvullende vragen te beantwoorden.

H.A. Vlieg-Kempe

Voorzitter

C.M. Eeken

Secretaris